

PĚR SLOV O KĚSTNĚCH JMĚNECH

ĚsterĚ, 01 zĚĚĚ - 2015

Rodné Ěi kĚstní jméno je nedĚdiĚné osobní jméno, které spolu s dĚdĚným pĚĥjmením tvoĚí povinné oficiální dvou (popĚ. víceĚlenné) osobní jméno, slouĚící k obĚanskoprávní identifikaci kaĚdého jedince. Potud definice. VýbĚr obvyklé podléhá urĚitým zákonem upraveným konvencím a pravidlĚm pro pojmenování osoby. Tato pravidla se v Ězných zemích lišíc.

UĚ dlouhá léta jsou u nás nejvĚtšíc vydavatelem civilních (necírkevních) kalendĚřů Obchodní tiskárny v KĚĚstavitelé této firmy jsou také Ěleny takzvané kalendĚřní komise, v níĚ jsou mimo nich i zástupci Ministerstva vnitra, Ministerstva kultury, jazykovĚdci a dalšíc odborníci. Komise se snaĚí o to, aby se kalendĚř mĚnil rok od roku co nejmenš a novš se tam objevovala jména bĚžná a opravdu uĚívaná -- kalendĚř je proto do jisté míry odrazem dobové oblíby kĚstních jmen. Podkladem pro zaĚazování nových jmen je pĚĥedevšíc sledování matriĚních zápisů a registrace obyvatel ĚĚské republiky. Jména u dní v kalendĚřích u nás patĚí k tradici, ale ve svĚtĚ to zdaleka není pravidlem. V civilních kalendĚřích jména neuvádí napĚíklad NĚmecko, Velká Británie, USA a Ěmada dalšíc států.

Aby kĚstní jméno znĚlo dobĚ, je tĚeba dodrĚet nĚkteré zásady. ZnaĚné potĚe pĚĥi vyslovování jména a pokud je koncová hláska jména shodná s první hláskou pĚĥjmení (Dagmar Rubínová). Problémy s výslovností mohou mít lidé i u jmen, která obsahují problematické skupiny hlásek jako r a Ě (Barbora Rorejsková), Ě (Arnoš Ěcaron; Ěpán), r a l (Jarmil Ulrich). Srozumitelnosti jména nepĚídá, kdyĚ se v nĚm stále opakuje stejná samohláska (Alan Halama). Za nevhodná spojení se také povaĚují spojení jména a pĚĥjmení jako Pavel Karel, u nichĚ nemusí být jasné, co je co. ĚĚením je v takovém pĚĥpadĚ jméno, které se nevyskytuje jako pĚĥjmení (Mír Jaromír...). Jméno zpravidla pro dĚtĚ vybírají rodiĚe, ale minulosti dĚtĚ Ěasto dostávalo takové jméno, které pĚĥpadalo den, kdy se narodilo. Jména ve své prapĚvodní podobĚ byla sloĚena ze skuteĚných slov jazyka a byla ve své podstatĚ prohlášíc vlastnosti nositele, významný nositel v Ěin, nebo byla spojena s duchovními a náboĚenskými pĚĥesvĚďením a tradicemi dané kultury a v pĚĥpadĚ náĚelníkĚ/kníĚat dokonce i obdobu "politického programu" (napĚ. jméno Vladislav, vzniklé spojením slov pro "vládu" a "slávu", Ěíkalo, Ěe nositel chce "svou vládou se proslavit"). V mnoha kulturách v jejich raném stádiu byla tedy jména svou podobou i funkcí podobná jménĚm severoamerických indiánů. Postupným vývojem se nĚkterá jména stávala nepouĚívanými a pozĚji znovu objevovanými. Dalšíc vývojem se pĚvodní význam jmen dostává stále více do pozadí. Je to dáno jak vývojem jazyka, tak i vývojem výslovnosti jmen samotných, který se ovšíc lišíc od toho, jakým prošíc slova, z nichĚ bylo kdysi jméno sestaveno. Tímto zpĚsobem se, napĚíklad, ze staroslovanského jména "Vetjeslav" stal "Václav", zatímco ze slov "vetje" a "slav" se stalo "více" a "sláva". Jen málokdo si je díky tomu v soušasnosti vĚdom pĚvodního významu jména; "Víceslávy". Takto sloĚena jsou samozĚejmĚ nejen slovanská jména, ale tĚeba i germánská jména (napĚ. Adalbert (adal/ušcaron;lechtilý, berath/jasný), Adolf (adal/ušcaron;lechtilý, olf/vlk), Arnulf (arn/orel, ulf/vlk), Arnold (arn/orel, old/starý), Bernhard (bero/medvĚd, hart/tvrďý), Friedrich/BedĚřich (fridu/mír, rihhi/vládce), Gottfried/Bohumír (gott/bĚh, fridu/klid), Heinrich/JindĚřich (heim/domov, rihhi/vládce), Hermann (heri/vojsko, man/muĚ), atp.) jakoĚ i jména z dalšíc jazykových skupin. V soušasnosti je jméno jiĚ jen jménem a takĚka nikdo nepĚemýšlicí na to, by mohlo být i nĚĚím jiným. ĚĚsteĚnou výjimku tvoĚí nĚkterá národní jména, která lze stále rozpoznat i po jejich významové stránce (napĚ. Mojmír vzniklé sloĚením slov "mĚj" a "mír"), tĚebaĚe nĚkdy ho chybnĚ chápeme z dĚv rozdílného vývoje jmen a pĚvodních slov (napĚ. Jaroslav, kde první Ěást jména je odkazem nikoliv na "jaro" ale na "jarost" znamenající "bujnost", "Ěilost", "síla"). I v tĚchto pĚĥpadech je to ovšíc vnímáno spíc jako kuriozní zajímavost, která v bĚžném ĚivotĚ nehraje praĚádnu roli. KaĚdopádnĚ - kĚstní/rodné - jméno je jedna z vĚcí, nemĚeme sami ovlivnit (nepoĚítám-li pozĚjšíc pokus o pĚĥejmenování...). zdroj: internet